

Verbindingsweg Tolberg

Inpassing groencompensatie

Mei 2023

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Roosendaal
Adres: Stadserf 1, 4701 NK Roosendaal
www.roosendaal.nl

Opgesteld door: Ferry Streng, Landschapsontwerper
Gecontroleerd door: Hans Smolenaers BNA, BNSP, BNT Architect, Stedenbouwkundige en Landschapsarchitect
Vrijgegeven door: John Boon BNT, Landschapsarchitect

Arcadis Landschapsarchitectuur & Stedenbouw
Piet Mondriaanlaan 26 | 3812 GV Amersfoort | Nederland
www.landscape-architects.nl

Uitgave: versie 1.0
Datum: 10-05-2023
Ons kenmerk: 5KK7RJVEUV2U-802514228-71:01
Projectnummer: 30156563

© Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook, daaronder begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van werk zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Gemeente Roosendaal en/of Arcadis.

Inhoudsopgave

1. Ontwikkeling Bulkenaar en verbindingsweg
2. Overzicht deelgebieden
3. Deelgebied Haiink
4. Deelgebied Groenblauwe zones
5. Deelgebied Landschapstuin
6. Overzicht assortiment in beeld

Overzicht verbingsweg Tolberg

Overzichtkaart verbingsweg Tolberg

Overzichtkaart schetsontwerp Bulkenaar, (bron: Karres & Brands)

Nieuwe wegen geen eigen landschappelijke entiteit, gaan op in landschap.
De weg loopt ‘door’ het landschap. (bron: Karres & Brands)

Inleiding ontwikkeling Bulkenaar en verbindingsweg

De nieuwe verbindingsweg Tolberg vormt een belangrijke gebiedsontsluitingsweg tussen de wijk Tolberg en de A58. Belangrijke ontwikkelingen zoals een nieuw ziekenhuis in het gebied de Bulkenaar vormen belangrijke redenen voor de ter verbeteren verkeersafwikkeling. De ontsluitingweg komt voor een groot deel vrij in het landschap te liggen en dient landschappelijke te worden ingepast.

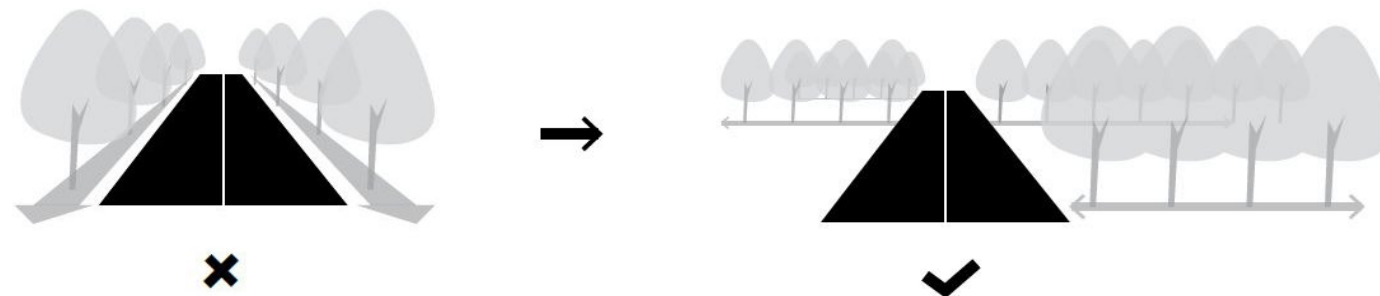
In dit document wordt specifiek gekeken naar de inpassing van te compenseren groenelementen. Ter hoogte van Haiink, de Rissebeek en Tolberg (landschapstuin) zijn hiervoor schetsontwerpen opgenomen.

Visie op inpassing

Een belangrijk uitgangspunt voor de inpassing is dat de weg 'door' het landschap loopt. Dit houdt in dat de weg zelf geen begeleidende beplanting krijgt. Hierdoor zal je als fietser/ automobilist vooral uitkijken op het omliggende landschap welke begrenst wordt door gebiedseigen singels, houtwallen en lanen. Vanuit de omgeving zal de weg geen nieuwe 'ruimtelijke' barrière vormen.

Dit geldt met name voor het traject tussen de A58 en de landschapstuin. Op de locatie 'Landschapstuin' is het wenselijke openbare functies te ontwikkelen. Op deze plek wordt gedeeltelijke van de visie afgeweken.

Na de rotonde in de Thorbeckelaan wordt de weg deels begeleid door een bestaande en op te waarden bomenlaan. Hier volgt de verbindingsweg het bestaande trace. Dit gedeelte is van oudsher een gebiedsontsluitingsweg en doorkruist hier het gehucht Rietgoor. De huidige begeleiding van de populierenlaan aan de Willem Dreesweg komt te vervallen als gevolg van de aanleg van de spoortunnel. Na de rotonde in de Willem Dreesweg ontstaat hierdoor een open zicht op het landschap en wordt de weg enkelzijdig begeleid door een bestaande en op te waarden groenstrook langs de wijk Tolberg. Het open zicht zal bijdragen aan een landelijke beleving vanaf de verbindingsweg.

Overzichtskaart deelgebieden

Overzicht Ontsluitingweg

De inpassing van de groencompensatie wordt gerealiseerd binnen de rood gemarkeerde kaders.
De groene tinten betreffen bermstroken en of groen in te richten of te behouden elementen.
De overige in geel gemarkeerde zones liggen binnen de projectgrens en worden beschreven als 'restkavels' waarvoor nog een nadere invulling wordt onderzocht.

Haiink overzichtkaart huidige situatie

Deelgebied Haiink

Haiink vormt een landelijk gehucht met relatief veel groen (erven, tuinen en laanbeplanting). De nieuwe verbindingsweg komt te liggen in het open landschap vlak langs Haiink waardoor het groene aanzicht van Haiink beleefbaar wordt. Vanaf Haiink gezien (erf x) is er de wens om de groenstructuur te versterken en hiermee de geborgenheid van het gehucht te versterken ten op zichte van de nieuwe verbindingsweg.

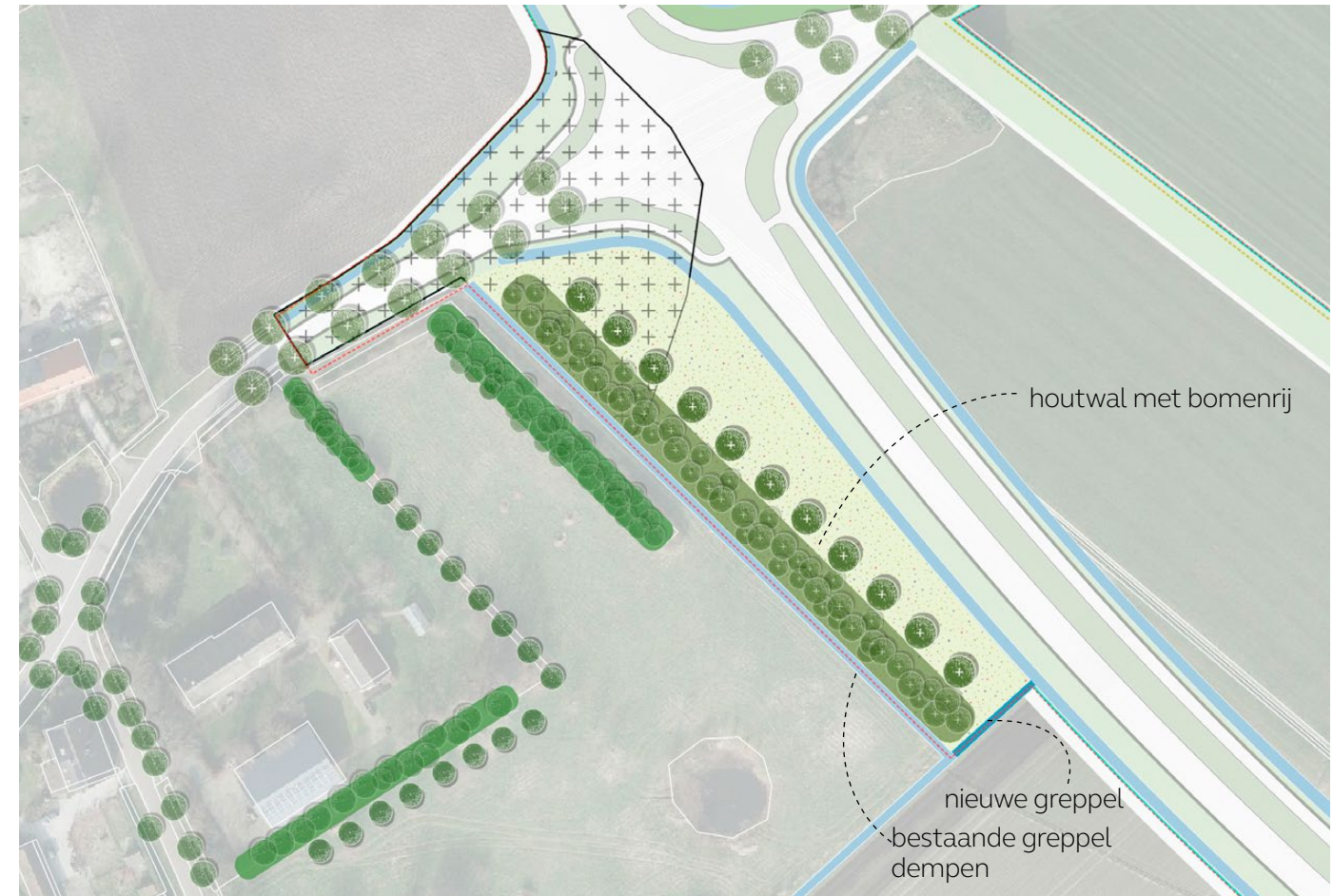
Aansluitend op de overkoepelende visie voor de landschappelijke inpassing is het wenselijk om nieuwe beplanting te koppelen aan de bestaande kavelstructuur. Vanaf de Bulkenaar gezien en het passeren van de Huijbergseweg (toekomstige laanbeplanting?) verandert de oriëntatie van de kavelstructuur met 90 graden. Landschappelijk gezien is het wenselijke deze richtingsverandering zichtbaar te houden en of te versterken.

Ontwerp

Voor de inpassing is gekozen voor een robuuste houtwal met daarvoor een bomenrij. Uitgevoerd met inheemse beplanting met een struiken en bomenlaag. De bomenrij zorgt voor een gelaagdheid in aanzicht en accentueert tegelijkertijd de 'rand' van het gehucht Haiink. Door op de perceelgrens de greppel te dempen is er geen noodzakelijk beheerpad nodig. De houtwal en de bomen kunnen op deze beschikbare ruimte worden geplant waardoor er meer ruimte tussen de opgaande beplanting en de ontsluitingsweg ontstaat. Deze ruimte zal bijdragen aan het concept 'de weg loopt door het landschap'.

Het ontwerp is besproken met de aangrenzende perceeleigenaar welke geen bezwaar heeft tegen het dempen van de greppel (minder onderhoud) en het plaatsen van een robuuste houtwal. Vanwege geluidstoename is de vraag gesteld voor de mogelijkheid de houtwal op een grondwal te planten. Echter een grondwal is een gebiedsvreemd element en daarnaast zal de effectiviteit onderzocht moeten worden. (zie profielen op volgende pagina).

De eigenaar gaf aan de groeninrichting op zijn perceel aankomende jaren te herzien en krijgt mogelijk een andere invulling. Naar verwachting een robuuste groene 'tuininrichting'.

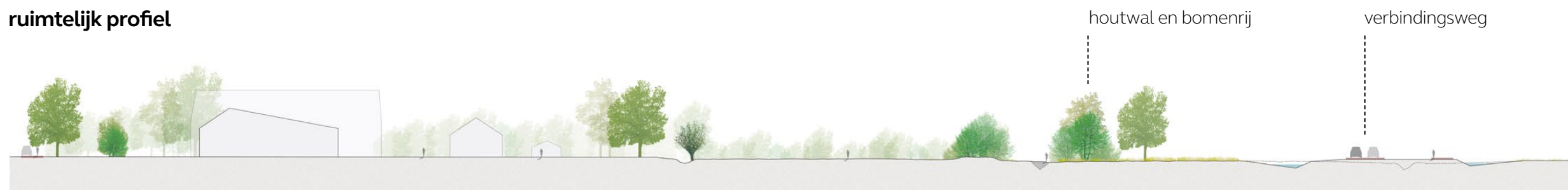
Ontwerp: Gelaagdheid in aanzicht vanaf verbindingsweg

Het waterschap heeft eveneens geen bezwaar tegen het dempen van de sloot. De nieuwe greppels langs de verbindingsweg worden als compensatie gezien. Wel dient de greppel ten zuiden van het perceel doorgetrokken te worden naar de verbindingsweg.

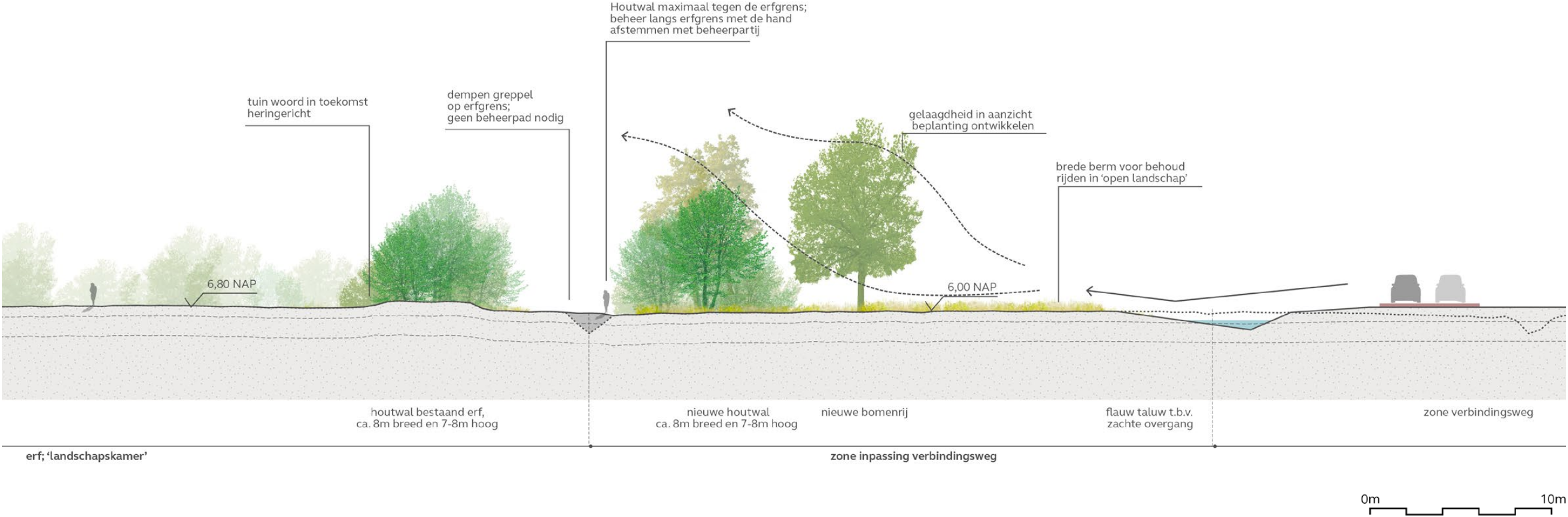
Archeologie

Middels een archeologische bureauonderzoek zijn op een gedeelte van de groenstrook archeologische verwachtingszones aangewezen. Het advies is om in een vervolgfase aanvullend onderzoek uit te voeren.

ruimtelijk profiel

uitsnede ruimtelijk profiel

Deelgebied Haiink

Assortiment beplanting

De rij bomen worden voorgesteld in de boomsoort Zomereik.

De houtwal bestaande uit een stuikenlaag en een bomenlaag.

Boomvormer: Zomereik, berk, linde

Struiklaag: O.a. vuilboom, lijsterbes, hazelaar, gewone vogelkers, Rosa corymbifera, vuilboom, wilde kamperfoelie, gewone vlier

Kruidenrijke grasvegetatie door extensief maaibeheer

Bomenrij

Houtwal met onderbeplanting en boomvormers

Overzichtskaart locatie groenblauwe zone

'restkavels' tussen groenblauwe zone en verbindingsweg

groenblauwe zone 10m

kruising Rissebeek met verbindingsweg

Rissebeek ingericht als ecologische verbindingzone
verhouding ca. 15m droog en 10m natte zone

Rissebeek ingericht als greppel

Archeologische waarde categorie 2
Onderzoeken in vervolgfase.

nieuwe verbindingsweg

'restkavels' tussen groenblauwe zone en verbindingsweg

groenblauwe zone 10m

Deelgebied Rissebeek: groenblauwe zone

Tussen het Roosendaalswegje en de Huijbergseweg zijn ten noordoosten van de nieuwe verbindingsweg twee stroken opgenomen welke als groenblauwe zone dienen te worden ingericht. In de huidige situatie worden de betreffende percelen gescheiden met greppels. Van oudsher werden de percelen gescheiden met een smalle houtwal of een singel. Vanuit de wijk Tolberg is de wens een singel aan te planten waardoor de verbindingsweg aan het zicht wordt onttrokken.

De (resterende) akkers tussen de verbingsweg en de groenblauwe zones zijn opgenomen binnen de projectgrens (Verbindingsweg Tolberg). De mogelijke invulling van de deze percelen is nog onbekend.

De verbindingsweg doorkruist de Rissebeek welke gevolgen heeft voor het functioneren van de ecologische verbindingzone.

Project EVZ Rissebeek

Zoals besproken met het waterschap, is het doel de Rissebeek in te richten als functionele natte ecologische verbindingzone (EVZ). De EVZ bestaat uit stapstenen langs de Rissebeek, Bieskensloop en Zeepe, waarbij wordt aangesloten op het karakteristieke landschap met bomenrijen, poelen en bosschages. De beoogde beheertypen betreffen 'N03.01 Beek en Bron' en N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland'.

- De Bieskensloop/Rissebeek vormt een verbinding voor amfibieën en algemene natuurwaarden, opgebouwd uit basisbiotopen, stapstenen en heringerichte oevers. De verbinding sluit aan op de Molenbeek. De stapstenen en (grotere) basisbiotopen hebben een onderlinge afstand van maximaal 400m en een oppervlakte van minimaal 0,5 ha.
- Basisbiotopen kunnen ook andere (neven)functies hebben, bijvoorbeeld wandelgebied.
- Droogval en stilstaand water worden zo veel mogelijk voorkomen, de waterhuishouding van de beken draagt bij aan het anti-verdrogingsbeleid voor het beheergebied van het waterschap (retentie van water).
- De beek wordt op het traject Bieskensloop ingericht als bosbeek, geaccentueerd door aanplant van zwarte els (tenminste eenzijdig een flauwe oever).
- Als migratieroute is dit deel van de beek geschikt voor amfibieën en zoogdieren. Deze verbinding is ook van betekenis voor vogels en kleine zoogdieren (wezel, hermelijn) die in landschapselementen in de omgeving voorkomen.
- De inrichting met stapstenen sluit aan op bestaande elementen langs de Rissebeek, poelen tussen de Zoom en de Mariabaan, bosjes en houtwallen binnen enkele honderden meters van de Rissebeek en een poel met loofbos bij Zwanenburg.

Archeologie

Middels een archeologische bureauonderzoek zijn op een gedeelte van de groenstrook archeologische verwachtingszones aangewezen. Het advies is om in een vervolgfase aanvullend onderzoek uit te voeren.

Eisen

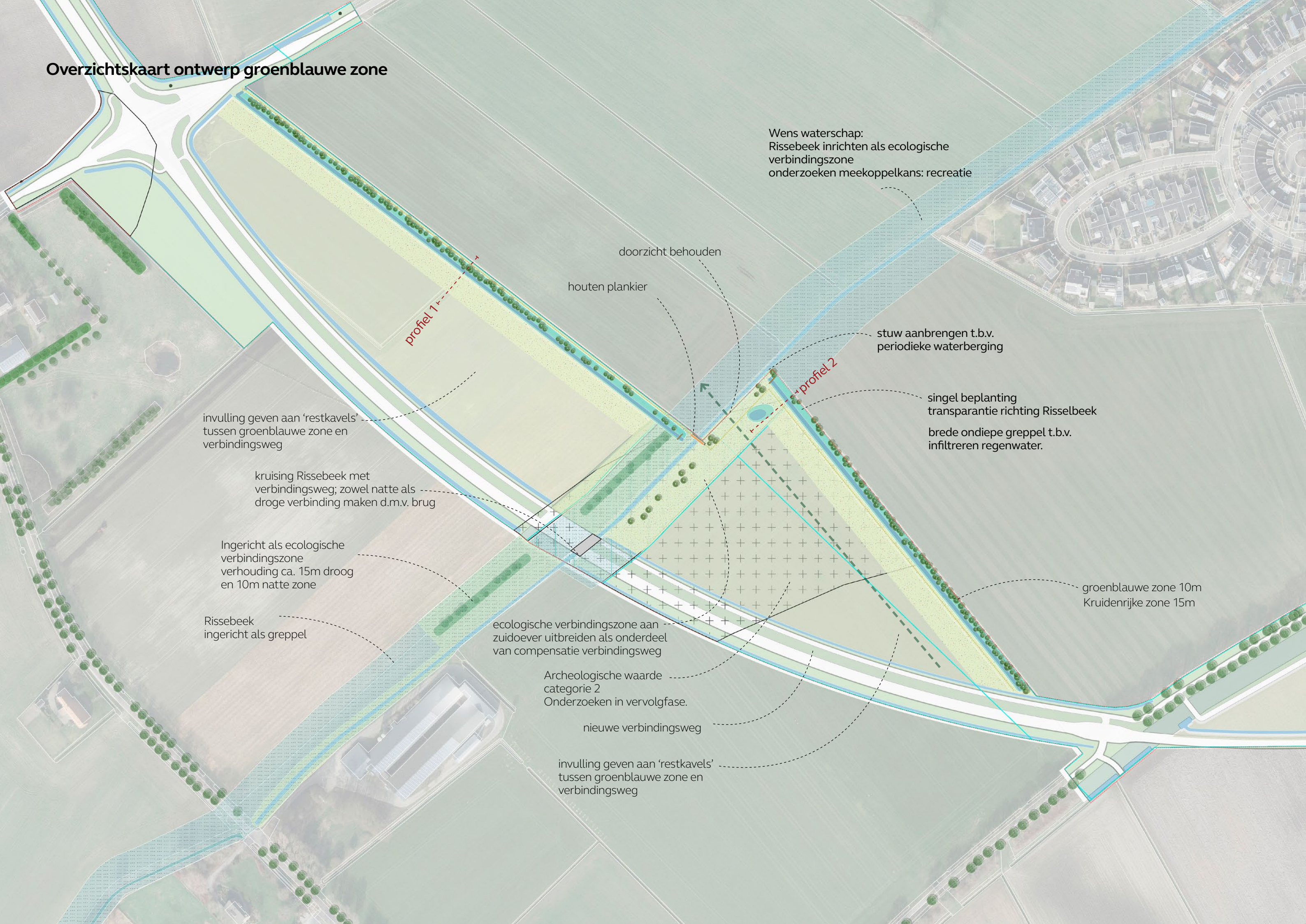
Geschikte onderdoorgang verbindingsweg t.b.v. EVZ:

- Minimaal: duiker 2m breed uitgevoerd met rechte wanden. In een vierkante duiker kunnen loopplankjes worden gemaakt.
- Voorkeur: brugconstructie met doorlopende flauwe oever: lengte brug ca. 15-20 m.
- Verlichting van de verbindingsweg met minimale uitstraling op omliggend landschap.

Kansen

- Groenblauwe zone ook inrichten als wandelverbinding tussen Roosendaalswegje en de Bulkenaar met de beek als bijzondere plek langs route. Passeren beek met een eenvoudige en landelijke ontworpen plankier.
- 'Restkavels' natuurlijk inrichten; bijvoorbeeld met kleinschalige landbouw met ruimte voor bloemrijke kruiden- en faunairijke akkerranden; 'restkavels' samen met de blauwe groene zones vormen ook een ecologische verbindingzone.
- De doorsnijding van de Rissebeek door de Verbindingsweg kan worden gecompenseerd door op de restkavels een stapsteen te realiseren. Extra bosschages of een poel. De extra bosschages accentueren de Rissebeek en hebben mogelijk een afschermend effect op de EVZ.
- De gehele beek inrichten als ecologische verbinding met een minimaal profiel van 25m.

Overzichtskaart ontwerp groenblauwe zone

Wens waterschap:
Rissebeek inrichten als ecologische
verbindingszone
onderzoeken meekoppelkans: recreatie

doorzicht behouden

houten plankier

profiel 1

stuw aanbrengen t.b.v.
periodieke waterberging

singel beplanting
transparantie richting Risselbeek
brede ondiepe greppel t.b.v.
infiltreren regenwater.

profiel 2

invulling geven aan 'restkavels'
tussen groenblauwe zone en
verbindingsweg

kruising Rissebeek met
verbindingsweg; zowel natte als
droge verbinding maken d.m.v. brug

Ingericht als ecologische
verbindingszone
verhouding ca. 15m droog
en 10m natte zone

Rissebeek
ingericht als greppel

ecologische verbindingszone aan
zuidoever uitbreiden als onderdeel
van compensatie verbindingsweg

Archeologische waarde
categorie 2
Onderzoeken in vervolgfase.

nieuwe verbindingsweg

invulling geven aan 'restkavels'
tussen groenblauwe zone en
verbindingsweg

groenblauwe zone 10m
Kruidenrijke zone 15m

Deelgebied Rissebeek: groenblauwe zone

Ontwerp

Het voorstel is om aan de noordzijde een singel/houtwal aan te planten met daarnaast een ondiepe greppel(verlegt)met flauwe oevers. De singel wordt deels geplant op het flauwe talud. De greppel fungeert als infiltratiezone bij regen of hogere grondwaterstanden. In tijden van extreme waterpieken kan het water ter hoogte van de Rissebeek vertraagd worden afgevoerd middels stuwen. Dit is mogelijk door het verloop in maaiveld tussen de greppel en de Rissebeek. Kans op verdroging wordt hiermee verminderd.

Om de Rissebeek te accentueren zijn ter hoogte van de Rissebeek openingen in de singels aangebracht (beheermaatregel). Onregelmatigheid van openingen in de singel kan zorgen voor een natuurlijk ogend beeld. Door het positioneren van opgaande beplanting aan de noordzijde van de greppels zal er tevens minder bladafval in vallen.

Een plankier met een eenvoudige en landelijk uitstraling zorgt voor een verbinding over de Rissebeek waarmee het mogelijk wordt om via de beheerpaden van de groenblauwe zones een wandelroute aan het gebied toe te voegen. Er kan aansluiting worden gemaakt op het Roosendaalswegje en het toekomstige wandelnetwerk van de Bulkenaar.

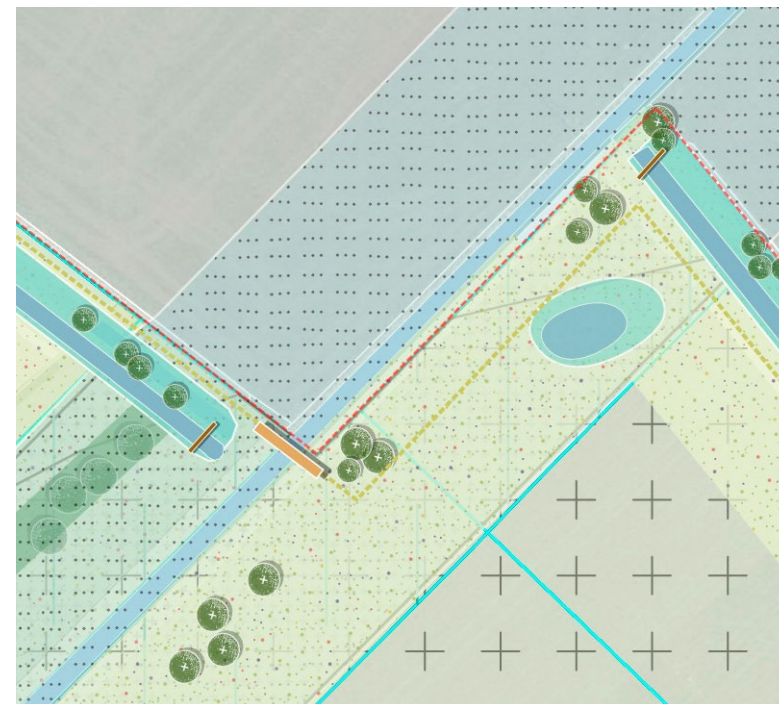
Hiermee wordt ook de (toekomstige) ecologische verbindingszone langs de Rissebeek beleefbaar.

De nieuwe verbindingsweg doorkruist de recent aangelegde ecologische verbindingszone langs de Rissebeek. Een mogelijke kans om dit te 'compenseren' is om elders langs de beek een ecologische verbindingszone in te richten. In de plankaart is daar een arcering voor opgenomen. Ter hoogte van de brug zijn een aantal bomen ingetekend. Echter zorgt een opening tussen de twee toekomstige singels voor behoud van zichtrelaties. Hier kan bijvoorbeeld wel een poel worden aangelegd.

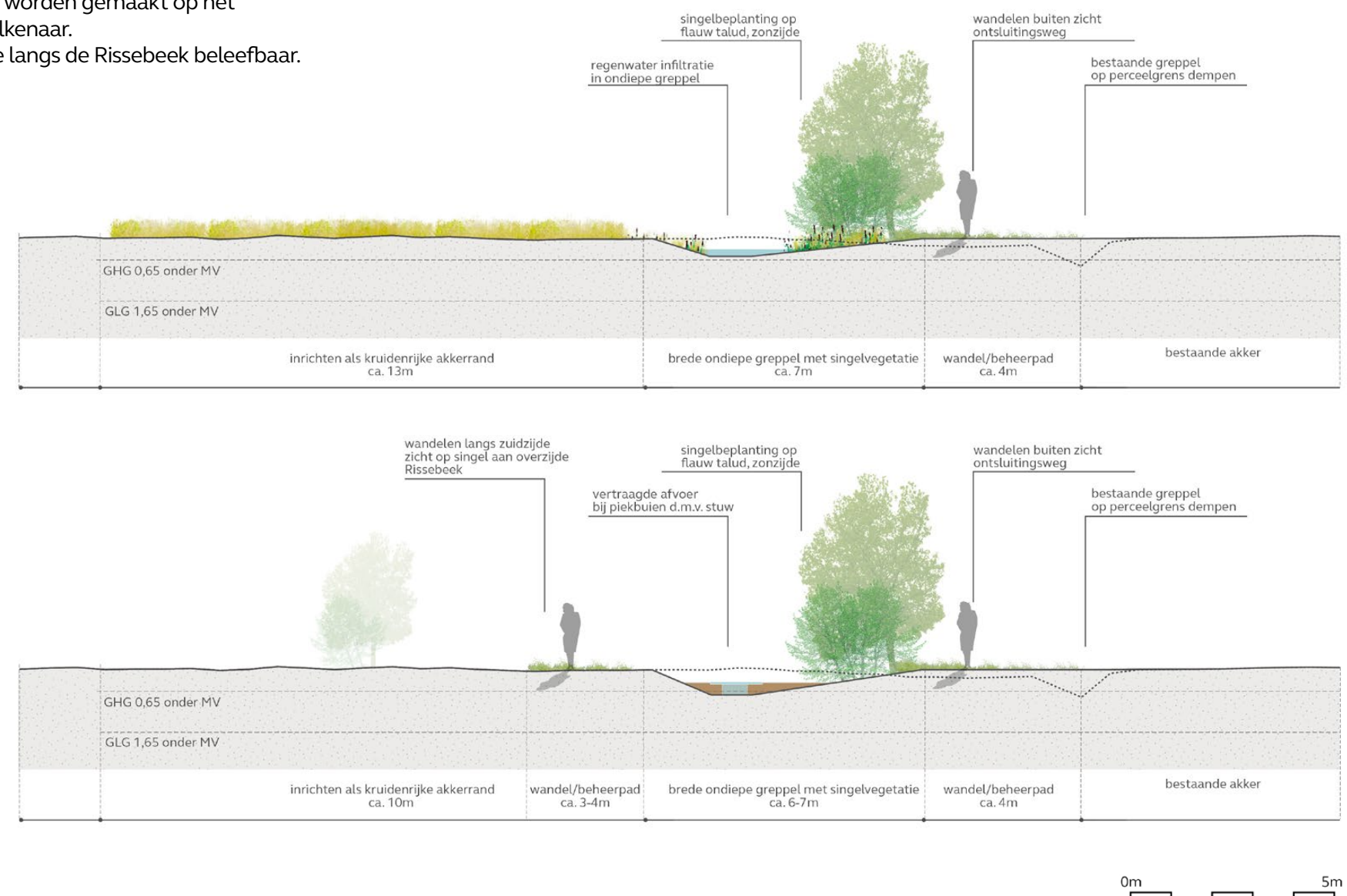
Assortiment beplanting

Boomvormers: Zomereik, Els, schietwilg, Es

Struiklaag: O.a. meidoorn, sleedoorn, vuilboom, lijsterbes, hazelaar, gewone vogelkers, Rosa corymbifera, vuilboom, wilde kamperfoelie, gewone vlier

ontwerp uitsnede

Overzichtskaart casco Landschapstuin

voormalige wijkstoegangsweg: Thorbeckelaan

Roosendaalswegje

zichtrelatie behouden

Rietgoorsestraat

nieuwe verbindingsweg

brede en wigvormige berm voor behoud rijden in 'open landschap'

reservering waterberging

The image is an aerial photograph of a landscape area, overlaid with a semi-transparent design plan. The plan shows a network of paths and green spaces. A red line indicates a former neighborhood access road (Thorbeckelaan). A blue line shows a new connecting path. A green area represents a wide, wavy berm for maintaining an 'open landscape' riding experience. A blue wavy line indicates a reserved water storage area. A dashed line with an arrow points to a location where the visual relationship is to be maintained. The plan also shows the intersection of Roosendaalswegje and Rietgoorsestraat. An inset map in the bottom right corner provides a closer view of the central area, highlighting the path network and the water storage area with red arrows.

Overzichtskaat casco Landschapstuin

voormalige wijkstoegangsweg: Thorbeckelaan

Roosendaalswegje

zichtrelatie behouden

Rietgoorsestraat

nieuwe verbindingsweg

brede en wigvormige berm voor behoud rijden in 'open landschap'

reservering waterberging

Overzichtskaat casco Landschapstuin

voormalige wijkstoegangsweg: Thorbeckelaan

Roosendaalswegje

zichtrelatie behouden

Rietgoorsestraat

nieuwe verbindingsweg

brede en wigvormige berm voor behoud rijden in 'open landschap'

reservering waterberging

Overzichtskaart casco Landschapstuin

voormalige wijkstoegangsweg: Thorbeckelaan

Roosendaalswegje

zichtrelatie behouden

Rietgoorsestraat

nieuwe verbindingsweg

brede en wigvormige berm voor behoud rijden in 'open landschap'

reservering waterberging

The image is an aerial photograph of a landscape area, overlaid with a semi-transparent design plan. The plan shows a network of paths and green spaces. A red line indicates a former district access road (Thorbeckelaan). A blue line shows a new connecting path (nieuwe verbindingsweg). A green area represents a wide, wavy berm (brede en wigvormige berm) designed to maintain the 'open landscape' riding experience. A blue wavy line indicates a reserved water storage area (reservering waterberging). The plan also shows the location of Roosendaalswegje and Rietgoorsestraat. A dashed line with an arrow points to a specific area, labeled 'zichtrelatie behouden' (maintain sight relationship). An inset map in the bottom right corner provides a closer view of the central part of the plan, showing the intersection of the new connecting path and the wavy berm.

Deelgebied Landschapstuin

Het deelgebied 'Landschapstuin' is gelegen tussen de woonwijk Tolberg en de nieuwe verbindingsweg. Het fietspad langs de huidige Thorbeckelaan blijft behouden en ontsluit de landschapstuin met de omgeving.

De Landschapstuin vormt een wigvormige ruimte van ca. 350m lang en 90m breed. Het gebied biedt kansen om een groene en landschappelijke rand langs de wijk Tolberg te realiseren. Oude topografische kaarten geven inspiratie om te werken met oude landschapselementen zoals houtwallen en singels. Rond 1900 bestond dit landschap uit vele kleine 'landschapskamers'.

Casco ontwerp

Het programma van de landschapstuin is is nog onbekend, maar een kansrijke gedachte is om het gebied open te stellen voor natuurbeleving, bewegen en sociale activiteiten. Het ontwerp bestaat daarom uit een 'casco' van singels, hagen en bomenrijen. Deze landschappelijke elementen vormen samen diverse ruimten voor het nader te bepalen programma.

De landschapstuin kent eigenlijk twee zijden; de wijkzijde en landschapszijde. Toepasselijk is om het gebied aan de landschapszijde in te richten met een landschappelijke vormtaal zoals een doorlopende bomenrij. De open ruimte langs de zuidzijde is wigvormig en heeft een breed profiel waardoor de beplanting (o.a. de rij bomen) minder als directe begeleiding van de weg wordt ervaren.

Aan de wijkzijde is een meer uitnodigende reactie ontstaan, waarin een divers palet aan landschappelijke elementen beleefbaar zijn. Wandelend of fietsend kijk je in of door verschillende 'kamers' heen welke zijn omzoomd met een haag of houtwal.

Uitgangspunten:

- Gelaagdheid in beplanting; haag 1 tot 1,5m hoog, singel max.10m hoog, landelijke bomenrij en kruidrijk gras, uitgevoerd met gebiedseigen en inheems plantmateriaal.
- De beplanting vormt geen directe geleiding van de verbindingsweg door voldoende afstand en afwijkende orientatie
- Landschapskamers hebben een maximale lengtemaat van ca. 100m
- Reservering waterberging; opnemen in ontwerp en beleefbaar maken
- Toegankelijk; paden met natuurlijke uitstraling; zoveel mogelijk uitvoeren in graspaden
- Beheer: extensief natuurbeheer, bewoners kunnen ook een bijdragen leveren wanneer invulling bekend is.

Waterberging

Voor toekomstige ontwikkelingen is in het bestemmingsplan een reserveringszone voor waterberging opgenomen. Het grootste gedeelte hiervan ligt in perceel ernaast (zie kaartje casco). In een vervolgfase dient te worden onderzocht of deze waterbergingszone kan worden ingericht. De wens is om dit in relatie tot het ontwerp van de landschapstuin invulling te geven, zodat er een samenhangend gebied langs de verbindingsweg kan ontstaan.

Rond 1900 bestond dit landschap uit vele kleine 'landschapskamers'.

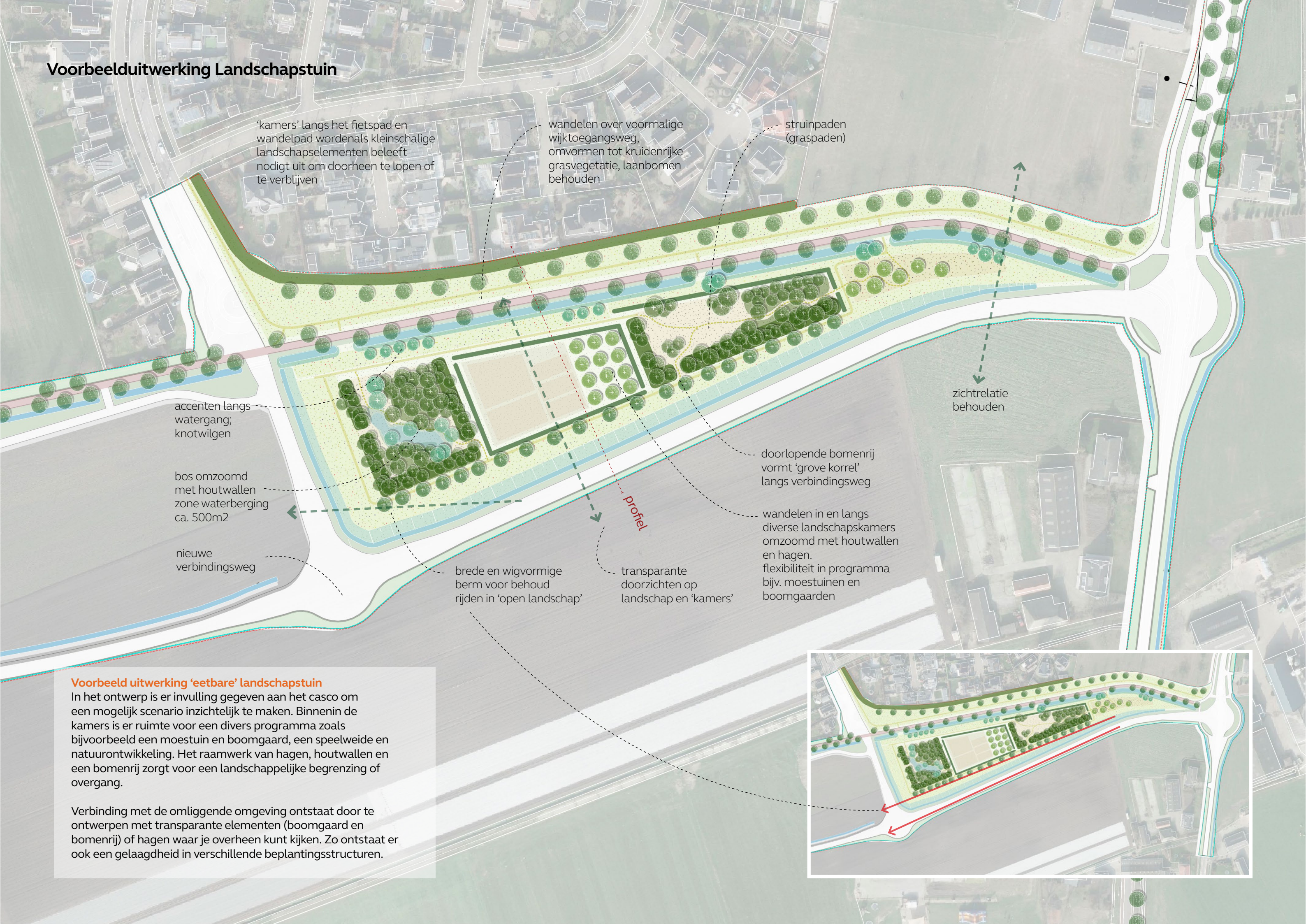

Concept casco

Assortiment beplanting

- Haag: gemengd; meidoorn, sleedoorn, esdoorn
- Rijbomen: Linde
- Houtwallen: Eik, berk, lijsterbes, hazelaar,
- Boomvormers: zomereik, berk, els, es
- Struiklaag: O.a. meidoorn, sleedoorn, vuilboom, lijsterbes, hazelaar, gewone vogelkers, Roos(Rosa corymbifera), vuilboom, wilde kamperfoelie, gewone vlier
- Oever: Salix alba (knotboom)

Voorbeelduitwerking Landschapstuin

'kamers' langs het fietspad en wandelpad worden als kleinschalige landschapselementen beleefd, nodigt uit om doorheen te lopen of te verblijven

wandelen over voormalige wijktoegangsweg, omvormen tot kruidenrijke grasvegetatie, laanbomen behouden

struipaden (graspaden)

zichtrelatie behouden

accenten langs watergang; knotwilgen

bos omzoomd met houtwallen zone waterberging ca. 500m2

nieuwe verbindingsweg

brede en wigvormige berm voor behoud rijden in 'open landschap'

transparante doorzichten op landschap en 'kamers'

doorlopende bomenrij vormt 'grove korrel' langs verbindingsweg

wandelen in en langs diverse landschapskamers omzoomd met houtwallen en hagen. flexibiliteit in programma bijv. moestuinen en boomgaarden

profiel

Voorbeeld uitwerking 'eetbare' landschapstuin

In het ontwerp is er invulling gegeven aan het casco om een mogelijk scenario inzichtelijk te maken. Binnenin de kamers is er ruimte voor een divers programma zoals bijvoorbeeld een moestuin en boomgaard, een speelweide en natuurontwikkeling. Het raamwerk van hagen, houtwallen en een bomenrij zorgt voor een landschappelijke begrenzing of overgang.

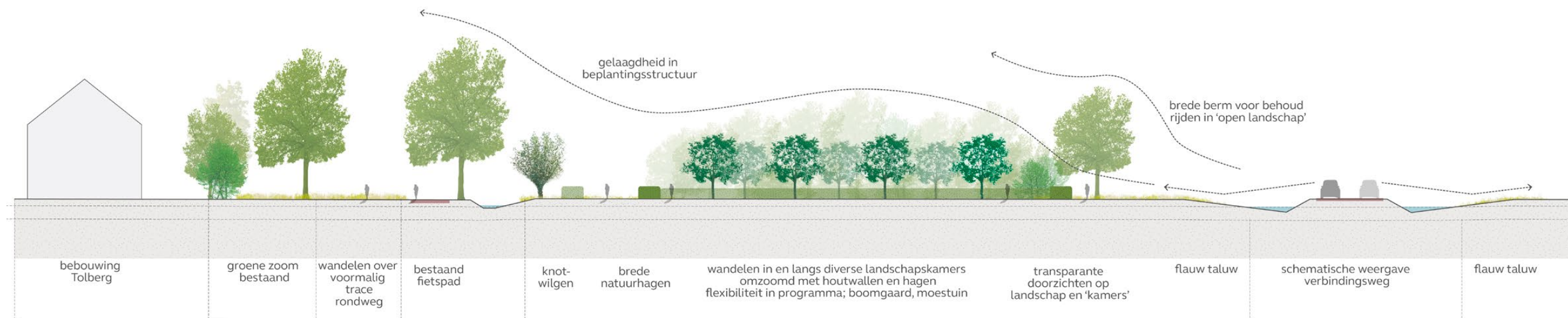
Verbinding met de omliggende omgeving ontstaat door te ontwerpen met transparante elementen (boomgaard en bomenrij) of hagen waar je overheen kunt kijken. Zo ontstaat er ook een gelaagdheid in verschillende beplantingsstructuren.

referentiebeelden

aanzicht Landschapstuin

Beplantingsoverzicht

Gebiedseigen en inheemse beplanting

Linde

Eik

Berk

Es

Schietwilg

Els

Hazelaar

Lijsterbes

Vuilboom

Sleedoorn

Meidoorn

Gewone vogelkers

Gewone vlier

Wilde kamperfoelie

Kruidenrijk gras d.m.v. inzaaien en of beheer

Arcadis. Improving quality of life

Connect with us

[landscape-architects.nl](https://www.landscape-architects.nl)

ARCADIS Landscape Architecture & Urbanism

@Arcadislandscape